

تئاتر

اعتراض تئاتری‌ها به وزیر پیشنهادی ارشاد ادامه دارد

با اینکه هنوز جلسه رأی اعتماد محمدمهدی اسماعیلی در مجلس وارد صحن علنی مجلس نشده است، اما سطح اعتراض به انتخاب اسماعیلی برای

تصدی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ادامه دارد. پس از انتشار برنامه ۸۳ صفحه‌ای اسماعیلی در خبرگزاری‌ها، تشکل‌های مختلف تئاتری نسبت به این برنامه اعتراض کردند. منهای تعداد زیادی از هنرمندان تئاتر که به‌طور مستقل نسبت به برنامه‌های اسماعیلی در حوزه تئاتر انتقاد داشتند، کانون کارگردانان تئاتر چراغ‌اعتراض صنفی به این وزیر پیشنهادی را روشن کردند. روندی که سپس توسط کانون نمایشنامه‌نویسان و مترجمان نیز دنبال شد.

عموم اعتراض هنرمندان به برنامه اسماعیلی توجه ویژه او به موضوع سانسور و مسائلی بود که پیشتر توسط برخی خبرگزاری‌ها وابسته به نهادهای نظامی مطرح شده بود. این موضوع زمانی داغ‌تر شد که اسماعیلی روز گذشته در گفتگو با برخی مسئولان رسانه‌ای مدعی شدند برنامه مطروحه متعلق به او نیست و از نهادهای دیگری تدارک دیده شده است.

در برنامه اسماعیلی، آثار تئاتری متهم به غرب‌گرایی و ترویج بی‌بندوباری شده است و این در حالی است که تئاتری‌ها عدم توجه وزیر به دیگر وجوه تئاتر را نقطه ضعف برنامه دانسته‌اند. برای مثال در بیانیه انجمن نمایش یزد از عدم توجه به تئاتر استان‌ها در برنامه اسماعیلی گفته شده است. با افزایش اعتراض‌ها برخی از سختی کار اسماعیلی در جلسه رأی اعتماد گفته‌اند.

بالاکلفی تعطیلی تئاترها

با پایان تعطیلات پنج روزه ماه محرم و البته کرونا، ستاد ملی کرونا در اطلاعیهای از هفت شکل از مشاغل ممنوع فعالیت خبر داده است. طبق

اطلاعیه اتاق اصناف سالن‌های تئاتر و سینما همانند مشاغل چون رستوران‌ها و قهوه‌خانه‌ها یا شهر بازی‌ها و باغ وحش‌ها مجاز به فعالیت نیستند. با این وجود طبق اطلاعات موجود در سایت تیوال برخی سالن‌داران چندان به این اطلاعیه توجهی نداشته‌اند، همان‌طور که سخنگوی صنف سینماداران نیز از بازگشایی سینماها خبر داده است. طبق سایت تیوال سه سال مهرگان، شهرزاد و باغ کتاب تهران خرید بلیت آثار خود را باز کرده‌اند. این شب‌ها مهم‌ترین نمایش روی صحنه نیز «در انتظار گودو» امیرضا کوهستانی است که در باغ کتاب تهران اچرامی شود. با وجود تعطیلی سالن‌های دولتی اما فرهنگسرای نیاوران از مجموعه معاونت هنری ارشاد به‌زودی میزبان نمایش «دهلیزهای بی‌انتهای خاطره» علی اتحاد خواهد بود. عمارت نوفل‌لوشاتون نیز از چهارم شهریور میزبان نمایش «درخت شیشه‌ای‌الما» خواهد بود.

گردشگری

یونسکو خواستار حفظ میراث فرهنگی افغانستان شد

به دنبال تحولات اخیر در افغانستان، سازمان یونسکو خواستار حفاظت از میراث تاریخی و فرهنگی این کشور را در برابر آسیب‌های احتمالی شد. به نقل از ایرنا، متولیان موزه ملی کابل از تهدید غارت اشیاء این موزه ابراز نگرانی کردند و با انتشار بیانیه‌ای در شبکه‌های اجتماعی از هرج و مرجی بی‌سابقه‌ای در شهر کابل خبر دادند و نسبت به امنیت آثار و اشیاء موجود در موزه در صورت تداوم این آشفتنگی ابراز نگرانی کردند. کارشناسان یونسکو نیز با توجه به خطرهای که از به قدرت رسیدن طالبان دارند، نسبت به سرنوشت میراث فرهنگی افغانستان در جریان تحولات اخیر ابراز نگرانی کرده‌اند و نیروهای طالبان در سال ۲۰۰۱ در دل کوهی در دره بامیان کنده کاری شده و جزئی از میراث تاریخی این کشور بودند، تخریب کردند.

فیلم‌های که به واسطه شکایات مردم ممیزی‌های سفت و سخت می‌خورند به هیچ وجه نمی‌توانند با مردم ارتباط برقرار کنند. اگر فیلمسازان بخواهند آثاری بسازند که مورد اقبال قرار گیرد، به‌طور پیوسته پیوسته با شکایت یا ممیزی‌ها روبرو می‌شوند. این موضوع مدت‌هاست که در سینمای ایران وجود دارد و تنها با وعده و وعیدها تلاش کرده‌اند تا مشکلات را مرتفع سازند. تهیه‌کننده فیلم آذر، شه‌دخت، پرویز و دیگران تصریح کرد: بسیاری از فیلم‌هایی که به نقد مسائل اجتماعی توجه می‌کنند با برخورد‌های قهری بیشتری روبرو می‌شوند اما فیلم‌هایی که جنبه‌ای سرگرم‌کننده هستند هرگز باعث برخوردن شخص یا یک نهاد نمی‌شوند.

برخورد‌های قهری که آثار و تبعیاتی برای سینمای ایران به همراه دارد و باید این موضوع از سوی متولیان فرهنگی و سینمایی کشور مورد توجه قرار گیرد. در چنین شرایطی، ضرورت تغییر دیدگاه و ایجاد فرهنگی نوین برای برخورد با آثار نمایشی مورد تأکید قرار می‌گیرد. ساداتیان باور دارد که راه‌حل خروج از این بحران، سعه‌صدر است که باید نهادها داشته باشند.

ساداتیان معتقد است، این برخورد‌ها سبب شده تا فیلمسازان به دلیل ترس از همین برخوردهای حقوقی، خود را سانسور کنند. تهیه یک اثر هنری هزینه‌های سنگینی را بر تهیه‌کنندگان تحمیل می‌کند، وقتی یک کارگران و تهیه‌کننده احساس کنند که در روند ساخت یک اثر نمایشی با برخورد قهری یا ممیزی روبرو می‌شوند، ترجیح می‌دهند که در آن مسیر گام برندارند.

وی توضیح داد: وزارت ارشاد به عنوان مرجع رسیدگی به آثار هنری است یعنی پروانه‌های ساخت و نمایش فیلم را صادر می‌کند اما نهادهایی که ادعایی درباره‌ی فیلم‌ها دارند به تبع تحت فشار قرار وزارت فرهنگ، فیلمساز را تحت فشار قرار می‌دهند. وزارت، فیلمساز را به جلو می‌اندازد تا با نهاد یا سازگان مدعی گفتگو کند و نظر آن‌ها را جلب کند. جلب رضایت نهادهای پروسه‌ای زمانبر است که به تهیه‌کنندگان و فیلمسازان تحمیل می‌شود. وقتی یک فیلم موفق به کسب پروانه‌های ساخت و نمایش می‌شود دیگر باید بتواند مسیر خود را طی کند و نباید با موجی از اظهار نظرهای مختلف روبرو شود. همین مسائل سبب شده است تا سینمای ایران در جابزند. هیچ برنامه‌ای برای سرگرم کردن مردم وجود ندارد؛ تنها سینما و موسیقی آن هم به صورت ناقص باقی مانده است.

سخن‌پایانی

به گفته برخی از فعالان سینمایی کشور، فقر کیفی سبب شده تا بسیاری از مسائل برای اهالی سینما و مخاطبان آن نامانوس باشد. شاید بتوان گفت، طرح شکایت علیه فیلم‌ها در این موضوع مستتر است.

شاید ساخت برخی فیلم‌ها مغرضانه باشد و با هدفی خاص علیه یک شخص ساخته شود اما باید به این نکته توجه کرد که سینما از پیرامون خود الهام می‌گیرد. هنگامی که طرح شکایت علیه فیلم‌ها بیش از اندازه شود، سبید محصولات سینمایی ایران از محصولات لامکان و لازمان پر خواهد شد که هیچ جذابیتی برای مخاطبان ندارد.

طرح مسائلی در سینما که همواره با جمعیت ناراضی روبرو می‌شود بر لزوم تعریف یک فرهنگ در میان سینماگران، مخاطبان و نهادهای دولتی تأکید می‌کند.

نامانوس است. اگر چه کسب اجازه به راحتی پذیرفته نمی‌شود اما از حیث رعایت اشخاص باید اجرا شود.

نه تنها اشخاص،

نهادها هم شاک می‌شوند

به‌طور قطع، سینما باید سخنگوی بخشی از مطالبان جامعه باشد؛ فیلمسازان باید از محیط و پیرامون خود الهام گیرند و یک درام سینمایی را از نگاه دور بین خود برای مردم روایت کنند. این دست از مسائل نیز همچون قصه زندگی افراد با طرح شکایت روبرو می‌شوند، در این میان؛ هستند شاکایی که قدرت بیشتری دارند و حتی با طرح شکایت می‌توانند جلو اکران یک فیلم را بگیرند.

تشتت و درهم‌ریختگی گسترده در حوزه‌ی حقوق فرهنگی منجر به بروز مشکلات حقوقی فراوانی می‌شود. بر اساس مقررات جاری کشور، مرجع تشخیص نمایش آثار سینمایی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است. مطابق مقررات قانونی، از جمله آیین‌نامه‌ی صدور پروانه‌ی نمایش، آثار سینمایی را بررسی و پروانه‌ی نمایش را صادر می‌کنند. وقتی پروانه‌ی نمایش صادر شد، آن فیلم حق اکران دارد و هیچ نهاد و فرد دیگری نمی‌تواند مانع از نمایش آن فیلم شود. اما در سال‌های طولانی،

نهادهای دیگری نیز با توجیهاتی که معمولاً هیچ مبنای حقوقی ندارد، مانع نمایش فیلم‌هایی می‌شوند که پروانه‌ی نمایش گرفته‌اند. فیلم «متری شیش و نیم» سعید روستایی به تهیه‌کنندگی جمال ساداتیان نمونه‌ای از فیلم‌هایی است که نهادهای دولتی نسبت به موضوع آن شکایاتی داشتند و ورود یک نهاد انتظامی به ماجرا سبب شد تا فیلم در آستانه اکران در جشنواره فجر از نمایش در جشنواره محروم شود.

شکایات، سینما و اقتصاد سینمایی را ضعیف کرده است

جمال ساداتیان، تهیه‌کننده سینما، که برای فیلم‌های خود با برخوردهای قهری فراوانی روبرو بوده است، درباره مشکلات حقوقی فیلم‌ها گفت: نه تنها سینمای ایران بلکه در بخش آثار تلویزیونی نیز این دست از مشکلات وجود دارد. به‌طور قطع، آثار نمایشی باید از چارچوب و الگوهایی خاص پیروی کنند اما باید نکاتی در ارتباط با این موضوع مطرح می‌شود. ما باید خط قرمزها را مشخص کنیم و به مسائلی مثل امنیت ملی، موضوعات مذهبی اعتقادی توجه کنیم اما هنگامی که اظهار نظر‌ها بیش از اندازه می‌شود و مسائلی مثل جزئیات دیالوگ‌ها هم مورد بررسی قرار می‌گیرند، کار سخت می‌شود.

به گفته وی، سخت‌گیری‌های بیش از اندازه سبب شده تا سبید محصولات سینمایی ایران از آثار نمایشی خوب خالی بماند و مخاطبان نیز از آثار تولیدی استقبال نکنند و نتوانند ارتباطی برقرار کنند. همچنین

ادعاهای حقوقی که گاهی علیه فیلم‌ها مطرح می‌شود در دو دسته قرار می‌گیرند: نخست شکایاتی که در ارتباط با حقوق معنوی یک اثر نمایشی است و دسته دیگر شکایاتی که از سوی اشخاص حقیقی، حقوقی و برخی از نهادهای دولتی مطرح می‌شود

کسب شود. گاهی یک رمان را عیناً به فیلمنامه تبدیل می‌کنند یا از آن اقتباس می‌گیرند که باید در تیتراژ اثر نوشته شود. اقتباس از زندگی افراد هم شامل چنین موضوعی می‌شود. من بازم تأکید می‌کنم، چنین مواردی در سینمای ایران تازگی دارد و نامانوس است.

«لانتوری» ساخته رضا درمیشیان از دیگر فیلم‌هایی بود که با شکایت امنه بهرامی از قربانیان اسیدپاشی در کشور روبرو شد. هرچند این پرونده مخومه اعلام شد اما شاکای در آن زمان اعلام کرد که دست از شکایت برنخواهد داشت. به گفته نوروزی، در سینمای ایران فیلمی درباره قربانیان اسیدپاشی داشتیم که اقتباسی از زندگی یک فرد معین بود؛ هنگامی که مخاطبان به تماشای این اثر نمایشی می‌نشتند به راحتی متوجه می‌شدند که فیلم از زندگی یک فرد خاص الگو برداری کرده است. به‌طور قطع، کسب اجازه برای ساخت یک درام کار را برای فیلمساز دشوای می‌کند و در وهله دوم کاری

از لانتوری تاشنای پروانه، فیلم‌هایی که با طرح شکایت روبرو شدند

شکایت‌های آرتیستی

از زندگی یک مربی فوتبال را روایت می‌کند که زندگی شخصی او دستخوش اتفاقات هولناکی می‌شود.

در این میان، گاه فیلم‌هایی که موفق به کسب بهترین فیلم از نگاه تماشاگران در جشنواره فجر می‌شوند هم از گزند شکایت مصون نمی‌مانند. «شنای پروانه» ساخته محمد کارت و تهیه‌کنندگی رسول صدرعاملی با حاشیه‌هایی همراه بود. پخش اولین تصاویر فیلم در فضای مجازی که در آن امیر آقایی مشغول شاخ و شانه کشیدن بود، دستمایه طرح شکایتی از سوی همسر وحید مرادی شد و آن را در خانه سینما و سازمان سینمایی ثبت کرد. او مدعی شد شخصیت هاشم با بازی امیر آقایی کپی‌برداری از همسرش است که در زندان رجایی شهر کرج به قتل می‌رسد. در متن دادخواست اعلام شده بود که «با توجه به تشابهات موجود از شخصیت مرحوم وحید مرادی بدون کسب اجازه از بازماندگان ایشان استفاده شده است.» این شکایت، ۴ روز قبل از اکران فیلم ثبت شد.

اگرچه این شکایت چهار روز پس از اکران فیلم ثبت شد اما به گفته نعیم رضانمایی چهارمحالی (وکیل خانواده مرادی) ۲۷ بهمن ۱۳۹۸ رسیدگی به پرونده قتل مرحوم وحید مرادی در دادگاه کیفری یک تهران به صورت غیر علنی برگزار شد تبعاً ضرورت داشت که مقدمات دفاع و بررسی پرونده با دقت صورت گیرد.

دردسرهای حقوقی پرچالشی هم به نحو دیگری برای سازندگان «شبی که ماه کامل شد» اتفاق افتاد؛ خانواده ریگی، عوامل این فیلم را تهدید به شکایت کردند. آن‌ها مدعی بودند که برای ساخت این فیلم هیچ اجازه‌ای از آن‌ها گرفته نشده است. اگرچه رای نهایی این پرونده هیچ گاه در رسانه‌ها منتشر نشد اما به نظر می‌رسد، ادعای طرح شکایت علیه آبیار و تیمش تنها در حد یک هشدار باقی ماند.

سینمای ایران با این مسائل آشنا نیست

کامبیز نوروزی، حقوقدان و مشاور حقوقی اسبق سازمان سینمایی، در ارتباط با مشکلات و ادعاهای مطرح شده علیه فیلم‌های سینمایی توضیح داد: آن دسته از ادعاهایی که با حقوق

علی خسرو جردی

ادعاهای حقوقی که گاهی علیه فیلم‌ها مطرح می‌شود در دو دسته قرار می‌گیرند: نخست شکایاتی که در ارتباط با حقوق معنوی یک اثر نمایشی است و دسته دیگر شکایاتی که از سوی اشخاص حقیقی، حقوقی و برخی از نهادهای دولتی مطرح می‌شود. شاکیان هم مدعی هستند که در یک درام نمایشی هویت آن‌ها خدشه‌دار شده یا موضوع مطرح شده در فیلم با واقعیت تفاوت بسیاری دارد. به گزارش ایلنا، سینماگران و فیلمسازان هم همچون دیگر گروه‌های اجتماعی با مشکلات حقوقی روبرو می‌شوند که چالش‌های متعددی را برای آن‌ها به همراه دارد. اگرچه شکایاتی علیه کارگران، نویسنده و تهیه‌کننده مطرح می‌شود اما نکته حائز در این است که خود فیلم منجر به شکایت می‌شود.

دردسرهای پرسر و صدای برخی از فیلم‌ها

در سال‌های اخیر، شکایات متعددی علیه آثار تولیدی سینمای ایران مطرح شده که صاحبان آثار با چالش‌های متعددی روبرو کرده است. در میان شاکیان، چهره‌های مطرحی مثل فوتبالیست اسبق باشگاه پرسپولیس حضور دارند. ناصر محمدخانی از اعضای اسبق سرخ‌پوشان پایتخت از دو فیلم «یادم تو را فراموش» علی عطشانی و «خشم و هیاهو» ساخته هومن سیدی شکایت کرد. سازندگان این آثار نمایشی به دلیل گرتبرداری از ماجرای این ورزشکار و شهلا جاهد پایشان به دادگاه باز شد.

اگرچه فوتبالیست داستان واقعی در روایت علی عطشانی در قالب یک آهنگساز ظاهر شد و کارگران هرگونه تشابه داستان فیلم با واقعیت را تصادفی خواند، اما بسیاری این فیلم را مغرضانه دانستند و انگشت اتهام خود را به سمت کارگردان دراز کردند.

در هنگام اکران فیلم؛ عطشانی ارتباط داستان فیلم با زندگی محمدخانی را تکذیب کرد. او در مصاحبه‌ای گفت: این فیلم ۱۰ روز